

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

DRUGI ODJEL

PREDMET MILJAK protiv HRVATSKE

(Zahtjev br. 15681/18)

PRESUDA

STRASBOURG

16. siječnja 2024.

Ova je presuda konačna, no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Miljak protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Drugi odjel), zasjedajući u odboru u sastavu:

Pauliine Koskelo, *predsjednica*,
Lorraine Schembri Orland,
Davor Derenčinović, *suci*,

i Dorothee von Arnim, *zamjenica tajnika Odjela*,
uzimajući u obzir:

zahtjev (br. 15681/18) protiv Republike Hrvatske koji je hrvatski državljani g. Hrvoje Miljak („podnositelj zahtjeva”), rođen 1988. godine i živi u Šibeniku i kojeg je zastupala gđa L. Horvat, odvjetnica iz Zagreba, podnio Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) dana 29. ožujka 2018.,

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”), koju je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik, obavijesti o zahtjevu, očitovanja stranaka, nakon vijećanja zatvorenog za javnost održanog 12. prosinca 2023., donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

PREDMET SPORA

1. Predmet se odnosi na navodno zlostavljanje podnositelja zahtjeva od strane zatvorskih službenika i neprovođenje učinkovite istrage tog incidenta.

2. Ujutro 6. listopada 2016. podnositelj zahtjeva nasumce je odabran da bude svjedok prilikom pretrage njegove ćelije koju je provodilo pet zatvorskih službenika dok su zatvorenici koji su s njim dijelili ćeliju čekali vani. Podnositelj je upozoren da ništa ne dira u ćeliji dok traje pretraga.

3. Prema navodima Vlade, podnositelj je pitao smije li uzeti čarape te mu je rečeno da ne može. U jednom trenutku jedan od službenika uočio je da je podnositelj nešto stavio u usta te mu je naredio da prestane i ispljune to što je stavio u usta. Podnositelj je odgovorio da je progutao tabletu Subtoxone. Službenici su zatim podnositelju naredili da legne, što je on i učinio, a zatim su ga dva službenika polegla na pod s prsima prema dolje, dok ga je jedan službenik držao za vrat i glavu. Dva druga službenika držala su podnositeljeve ruke na leđima dok mu nisu stavljene lisice.

4. Prema navodima podnositelja zahtjeva, podnositelj je pitao smije li uzeti čarape jer mu je hladno te je, budući da mu nitko nije odgovorio, posegnuo za čarapama. U tom su ga trenutku službenici zaustavili na način da su ga bacili na pod i nekoliko ga puta udarili po glavi i tijelu.

5. U ranim večernjim satima medicinska sestra u zatvoru primijetila je modrice na podnositeljevoj lijevoj sljepoočnici i iza uha, a nakon toga odveden je u bolnicu. Dijagnosticirani su mu prijelomi dvaju rebara, pneumotoraks, nekoliko ogrebotina i tragova udaraca na lijevoj strani prsnog koša, vratu i glavi, kao i udarci na lijevom temporalnom području i

lijevoj ušnoj resici. Podnositelj je operiran i bio je hospitaliziran do 14. listopada 2016.

6. Nakon incidenta proveden je inspeksijski nadzor koji je naložilo nadležno ministarstvo, ali rezultati tog nadzora, zabilježeni u izvješću od 21. listopada 2016., bili su neodređeni jer nije bilo moguće utvrditi točne okolnosti u kojima je podnositelj zadobio ozljede.

7. Dana 19. svibnja 2017. podnositelj je podnio kaznenu prijavu Općinskom državnom odvjetništvu u Splitu protiv nepoznatih zatvorskih djelatnika prigovarajući zbog okrutnog i ponižavajućeg postupanja, nanošenja teške tjelesne ozljede i zlouporabe ovlasti.

8. Tijekom istrage pribavljeno je izvješće o nadzoru (vidi stavak 6 ove presude) kao i nalaz i mišljenje stalnog sudskog vještaka za forenziku. Sudski vještak zaključio je da je prijelom rebra podnositelja mogao uzrokovati jedan udarac tupo/tvrđim predmetom (kao što je šaka ili stopalo s obuvenom cipelom) silom velikog intenziteta ili spontan ili prisilan pad na neki uglati tupi tvrdi predmet kao što su rub stepenice, krevet ili ormar. Hematome na lijevoj ušnoj resici i u temporalnom području glave mogao je uzrokovati jedan ili dva udarca tupo/tvrđim predmetom (otvorena ili zatvorena šaka) silom niskog do srednjeg intenziteta, ali i udarac glavom o neki tupo/tvrđi predmet. Konačno, hematome na lijevoj strani vrata moglo je uzrokovati pritiskanje vrata šakom ili primjenom takozvanog zahvata „kravata” silom nižeg ili srednjeg intenziteta ili udarac tupo/tvrđim predmetom silom srednjeg intenziteta.

9. Dana 31. siječnja 2018. Općinsko državno odvjetništvo u Splitu odbacilo je podnositeljevu kaznenu prijavu za nanošenje teške tjelesne ozljede zaključivši da, budući da iz medicinskog vještačenja proizlazi da su podnositeljeve ozljede mogle nastati na nekoliko različitih načina, ne postoji osnovana sumnja da su osumnjičeni zatvorski službenici podnositelju namjerno nanijeli te ozljede. Podnositelj zahtjeva nije preuzeo kazneni progon.

10. Podnositelj zahtjeva prigovorio je na temelju članka 3. Konvencije zbog zlostavljanja od strane zatvorskih službenika i neprovođenja učinkovite istrage tog incidenta.

OCJENA SUDA

NAVODNA POVREDA ČLANKA 3. KONVENCIJE

A. Dopuštenost

11. Kada je riječ o tvrdnji Vlade da podnositelj zahtjeva nije iscrpio domaća pravna sredstva jer nije podnio ustavnu tužbu, Sud napominje da je već odbacio sličan preliminarni prigovor u okviru i postupovnog i materijalnog prigovora na temelju članka 2. Konvencije u predmetu

Daraibou protiv Hrvatske (br. 84523/17, stavci 66. – 70., 17. siječnja 2023.). Ne vidi razlog da od tih zaključaka odstupi u ovom predmetu, u kojem je nadležno državno odvjetništvo odbacilo podnositeljevu kaznenu prijavu u siječnju 2018. (vidi stavak 9 ove presude), a ustavna tužba postala je djelotvorno domaće pravno sredstvo za prigovore o neučinkovitim istragama na temelju članka 2. i 3. Konvencije 2019. (vidi *Kušić i drugi protiv Hrvatske* (odl.), br. 71667/17, stavak 99., 10. prosinca 2019.). Štoviše, praksa Ustavnog suda koju je dostavila Vlada nije uspjela dokazati da je u vrijeme podnositeljeva podnošenja zahtjeva Sudu ustavna tužba predstavljala djelotvorno pravno sredstvo u pogledu podnositeljeva prigovora na temelju materijalnog aspekta članka 3. Konvencije (usporedi, *mutatis mutandis*, gore navedeni predmet *Daraibou*, stavak 68.). Prigovor Vlade u tom pogledu stoga se mora odbiti.

12. Nadalje, navod Vlade da je podnositelj trebao preuzeti kazneni progon i predložiti provođenje daljnjih dokaznih radnji nakon što je državni odvjetnik odbacio njegovu prijavu također se mora odbiti iz razloga koji su već objašnjeni u predmetu *Đurđević protiv Hrvatske* (br. 52442/09, stavak 64., ECHR 2011 (izvadci)).

13. Sud dalje primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije niti je nedopušten po bilo kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

B. Osnovanost

1. Postupovni aspekt

14. Opća načela o postupovnim obvezama države u pogledu navodnog zlostavljanja tijekom zadržavanja osoba u policiji sažeta su u predmetu *Bouyid protiv Belgije* ([VV], br. 23380/09, stavci 114. – 123., ECHR 2015). Konkretno, kada postoji razlog vjerovati da je pojedinac bio izložen zlostavljanju od strane državnog službenika, država je dužna provesti učinkovitu službenu istragu (*ibid.*, stavak 116.; i *Tadić protiv Hrvatske*, br. 10633/15, stavak 41., 23. studenoga 2017.). Ne može se prepustiti inicijativi žrtve da podnese službenu prijavu ili preuzme odgovornost za vođenje istražnih postupaka jer vlasti moraju postupati po službenoj dužnosti (usporedi *ibid.*, stavak 119., i gore navedeni predmet *Tadić*, stavak 41.). Nadalje, istraga mora biti temeljita, što znači da vlasti uvijek moraju ulagati ozbiljne napore kako bi utvrdile što se dogodilo i da se ne bi smjele oslanjati na ishitrene ili neutemeljene zaključke da bi zatvorile istragu (*ibid.*, stavak 123.).

15. Primjenjujući ta načela na ovaj predmet, Sud prvo primjećuje da je, umjesto da je kaznena istraga po službenoj dužnosti radi utvrđivanja načina na koji je podnositelj zahtjeva zadobio ozljede dok je bio lišen slobode pokrenuta odmah nakon incidenta od 6. listopada 2016., kaznena istraga pokrenuta je tek povodom kaznene prijave koju je podnositelj podnio

otprilike šest mjeseci kasnije. Nadležni državni odvjetnik na raspolaganju je imao izvješće o nadzoru bez jasnog zaključka i nalaz i mišljenje medicinskog vještaka o mogućim uzrocima podnositeljevih ozljeda.

16. Iako je točno da je iz tog nalaza i mišljenja medicinskog vještaka proizlazilo da je moguće nekoliko različitih scenarija u kojima je podnositelj zahtjeva mogao zadobiti teške ozljede (vidi stavak 8 ove presude), Sud mora primijetiti da jedna mogućnost očito nije odgovarala ni Vladi ni podnositeljevoj verziji događaja (vidi stavke 3 i 4 ove presude). Naime, ni Vlada ni zatvorski službenici koji su bili prisutni tijekom incidenta ni u jednom trenutku nisu tvrdili da je podnositelj ozljede zadobio padom na uglati tupo/tvrđi predmet koji je mogao uzrokovati prijelome rebara ili hematome na glavi, već su naveli da je podnositelj sam legao na pod kada su mu zatvorski službenici naredili da to učini (vidi stavak 3 ove presude). Podnositelj je pak tvrdio da je bio gurnut na pod, ali ne i na uglati predmet (vidi stavak 4 ove presude).

17. Međutim, unatoč navedenoj nedosljednosti, i ne obavivši obavijesni razgovor s podnositeljem ili osumnjičenim zatvorskim službenicima, državno odvjetništvo zaključilo je da ne postoji osnovana sumnja da su zatvorski službenici podnositelju nanijeli teške ozljede o kojima je riječ.

18. Iz prethodno navedenog proizlazi da je podnositeljeva kaznena prijava odbačena bez pažljivog ispitivanja svih relevantnih činjenica, što je dovoljno da Sud zaključi da dotična istraga nije bila temeljita. Stoga je došlo do povrede članka 3. Konvencije u njegovu postupovnom aspektu.

2. Materijalni aspekt

19. Opća načela o materijalnim obvezama države u pogledu navodnog zlostavljanja tijekom zadržavanja osoba u policiji sažeta su u predmetu *Bouyid* (gore naveden, stavci 81. – 90.).

20. Podnositelj zahtjeva naveo je da su ga zatvorski službenici udarali nogama i šakama dok je onesposobljen ležao na podu svoje zatvorske ćelije, zbog čega je zadobio teške ozljede, bio je operiran i hospitaliziran osam dana (vidi stavak 5 ove presude).

21. S obzirom na gore navedeno, Sud je uvjeren da je podnositelj zahtjeva iznio dovoljno elemenata za stvaranje čvrste pretpostavke da je teške tjelesne ozljede kojima prigovara zadobio dok je bio lišen slobode i za prebacivanje tereta dokazivanja na Vladu (usporedi gore navedeni predmet *Bouyid*, stavak 83.; usporedi nasuprot tomu predmet *Perkov protiv Hrvatske*, br. 33754/16, stavak 48., 20. rujna 2022.).

22. Međutim, Vlada nije pružila zadovoljavajuće ili uvjerljivo objašnjenje uzroka ozljeda dostavljanjem dokaza kojima se utvrđuju činjenice koje dovode u sumnju verziju događaja koju je iznijela žrtva (vidi gore navedeni predmet *Bouyid*, stavak 83.) niti je provedena istraga o incidentu koja je u skladu s Konvencijom (vidi stavak 18 ove presude). Na temelju svih materijala koji su mu dostavljeni Sud stoga utvrđuje da Vlada

nije na zadovoljavajući način utvrdila da su ozljede podnositelja zahtjeva uzrokovane na neki drugi način osim zlostavljanjem kojemu je bio izložen u svojoj zatvorskoj ćeliji.

23. Stoga je došlo do povrede članka 3. Konvencije u njegovu materijalnom aspektu.

PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

24. Podnositelj zahtjeva potraživao je 50.000,00 eura (EUR) na ime naknade nematerijalne štete i 8.024,66 eura na ime troškova i izdataka nastalih pred Ustavnim sudom i pred Sudom.

25. Vlada je osporila ta potraživanja.

26. Sud podnositelju zahtjeva dosuđuje 12.000,00 eura na ime naknade nematerijalne štete, uza sve poreze koji bi se mogli zaračunati.

27. Uzimajući u obzir dokumente koje posjeduje, Sud smatra razumnim dosuditi iznos od 3.000,00 eura, koji obuhvaća troškove i izdatke po svim osnovama, uvećan za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *utvrđuje* da je zahtjev dopušten
2. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 3. Konvencije u njegovu postupovnom aspektu
3. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 3. Konvencije u njegovu materijalnom aspektu
4. *presuđuje*
 - (a) da tužena država podnositelju zahtjeva treba u roku od tri mjeseca isplatiti sljedeće iznose:
 - (i) 12.000,00 EUR (dvanaest tisuća eura) na ime naknade nematerijalne štete, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati,
 - (ii) 3.000,00 EUR (tri tisuće eura) na ime naknade troškova i izdataka, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositelju zahtjeva,
 - (b) da se od protoka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata na navedene iznose koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda,

PRESUDA MILJAK protiv HRVATSKE

5. odbija preostali dio zahtjeva podnositelja za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 16. siječnja 2024. u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Dorothee von Arnim
Zamjenica tajnika

Pauliine Koskelo
Predsjednica

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST/STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524